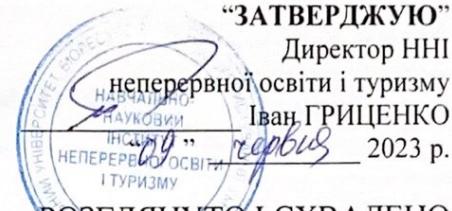

Національний університет біоресурсів і природокористування України
ННІ неперервної освіти і туризму
Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра геодезії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ
неперервної освіти і туризму
Іван ГРИЦЕНКО
2023 р.
РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри готельно-ресторанної справи та
туризму
Протокол № 12 від 31 травня 2023 р.
Завідувачка кафедри, д.е.н., професор
Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри геодезії та картографії
Протокол № 12 від 10.05.2023 р.
Завідувач кафедри, д.геогр.н., проф.
Іван КОВАЛЬЧУК

Гарант освітньої програми
Ірина КУДІНОВА к.е.н., доц.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичне країнознавство
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність - 242 – Туризм
(шифр і назва спеціальності)
Освітня програма - Туризм

ННІ неперервної освіти і туризму
Факультет землевпорядкування
(назва інституту, факультету, відділення)

Розробник: Ковальчук І.П., завідувач кафедри геодезії та картографії, доктор географічних наук, професор,

Київ, 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Tуристичне країнознавство

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	242 «Туризм»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів професійні знання й уміння стосовно сутності туристичного країнознавства, його основних завдань, методів та особливостей дослідження туристичного потенціалу, оцінювання та використання туристичного потенціалу країн світу і регіонів та практичної організації туризму в них.

Завдання курсу полягає у формуванні в студентів узагальнюючого розуміння теоретичних і практичних питань організації туризму в регіонах і країнах Світу, методик і методів оцінювання складових рекреаційно-туристичного потенціалу та рівня організації і стану та перспектив розвитку туризму в регіонах і країнах Світу.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти **компетентностями**:

інтегральними:

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості.

загальними:

- ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК9. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК13. Здатність планувати час та управляти часом;
- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно;

Фаховими, предметними:

- СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності
- СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій
- СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

Передбачене формування у студентів таких основних **програмних результатів навчання:**

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

В результаті вивчення цієї дисципліни студенти будуть

знати:

- основні положення законодавства у сфері туризму і туристичних ресурсів країн світу;
- зміст базових понять зі сфери менеджменту туристичних ресурсів та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг країн світу;
- основні одиниці рекреаційно-туристичного районування території країн світу залежно від наявних туристичних ресурсів, форм та видів туризму;
- основні поняття у сфері географії туризму та історію його розвитку, особливості організації туризму в усіх регіонах і країнах Світу.
- особливості організації рекреаційно-туристичного простору світу із врахуванням його регіональних відмін;
- принципи організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем із врахуванням регіональних особливостей;
- знати особливості організації туристичної діяльності на природоохоронних територіях світу, у сфері сільського зеленого туризму;

вміти:

- класифіковати види і форми туризму, характеризувати основні центри різних видів туризму, аналізувати географію потоків туристичного руху, формувати тури рекреаційно-туристичного спрямування, застосувати об'єкти природної та історико-культурної спадщини у практику туристичної діяльності;

- застосовувати освоєні методи та підходи для цілей аналізу рекреаційно-туристичного потенціалу території країн світу із урахуванням їх природно-географічних особливостей;
- визначати відповідно до рекреаційно-туристичного районування території країн світу потенціал його регіонів для впровадження спеціалізованих туристичних продуктів у сфері екологічного туризму та сільського зеленого туризму;
- унаслідок аналізу туристичної інфраструктури регіональних туристичних ринків країн світу виявляти проблемні ситуації в освоєнні туристських ресурсів і туристичному обслуговуванні клієнтів та пропонувати шляхи їх розв'язання.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи туристичного країнознавства

Тема 1. Туристичне країнознавство як навчальна дисципліна й окремий напрям туризму. Об'єкт, предмет та основні завдання наукової дисципліни. Система основних методів досліджень туризму країн світу (2 год)

Тема 2. Теоретико-методологічна база туристичного країнознавства. Види і форми туризму в країнах світу (2 год)

Тема 3. Туризм як соціальне явище. Умови та чинники розвитку туризму в країнах і регіонах світу (2 год)

Тема 4. Туристичні потоки світу. Часова динаміка, структурний та геопросторовий розподіл туристичного потоку. (2 год)

Тема 5. Туристично-рекреаційний потенціал країн світу, його структура і складові, методи оцінювання (2 год)

Тема 6. Геотуристичні аспекти організації та функціонування підприємств сфери туризму у світі (2 год)

Змістовний модуль 2. Сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку туризму у Світі

Тема 7. Географічний аналіз та оцінка туристського потенціалу Світу (2 год)

Тема 8. Географія туристичної інфраструктури країн Світу (2 год).

Тема 9. Поняття «туристична індустрія», її структура у країнах Світу (2 год)

Тема 10. Тенденції розвитку туризму. Головні туристичні регіони.

Міжнародні туристичні потоки Світу (2 год)

Змістовий модуль 3. Географія туризму частин Світу

Тема 11. Географія туризму Європи (2 год)

Тема 12. Географія туризму Азії (2 год)

Тема 13. Географія туризму Африки (2 год)

Тема 14. Географія туризму Америки (2 год)

Тема 15. Географія туризму Австралії та Океанії (2 год)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
			дenna форма					Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи туристичного країнознавства														
Тема 1. Туристичне країнознавство як наукова дисципліна та окремий напрям досліджень туризму країн світу (КС). Об'єкт, предмет та основні завдання цієї дисципліни.	1		8	2	2			4						25
Тема 2. Теоретико-методологічна база досліджень туризму у КС. Види і форми туризму у КС. Система основних методів досліджень туризму	2		8	2	2			4			2	2		25
Тема 3. Умови і фактори розвитку туризму у КС	3		8	2	2			4						
Тема 4. Туристичні	4		8	2	2			4						

потоки КС. Часова динаміка, структурний та геопросторовий розподіл туристичного потоку													
Тема 5. Туристично-ресурсний потенціал країн Світу	5	8	2	2			4						
Тема 6. Геотуристичні аспекти організації та функціонування підприємств санаторно-курортного господарства, тимчасового проживання, харчування й дозвілля туристів у КС	6	8	2	2			4						
Разом – зм. Модуль 1		48	1 2	1 2			24		4	2			50

Змістовний модуль 2. Туристичний потенціал та індустрія туризму у країнах Світу

Тема 7. Географічний аналіз та оцінка туристичного потенціалу у країнах Світу	7	8	2	2			4						
Тема 8. Географія туристичної інфраструктури країн Світу.	8	8	2	2			4						
Тема 9 Рекреаційно-туристське районування Світу. Основні схеми районування	9	8	2	2			4			2			50
Тема 10. Тенденції розвитку туризму. Головні туристичні регіони. Міжнародні туристичні потоки Світу	10	8	2	2			4						
Разом – зм. модуль 2		32	8	8			16			2			50

Змістовний модуль 3. Сучасний стан, напрями та перспективи розвитку туризму у регіонах Світу

Тема 11. Географія туризму Європи	11	8	2	2			4		2	2			32
Тема 12. Географія туризму Азії	12	8	2	2			4			2			32
Тема 13. Географія туризму Африки	13	8	2	2			4						
Тема 14. Географія туризму Америки	14	8	2	2			4						
Тема 15. Географія туризму Австралії та Океанії	15	8	2	2			4						
Разом – зм. модуль 3		40	1	1			20		2	4			64

		0	0										
Усього годин	120	30	3 0			90		6	8				16 4

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Рекреація і туризм у світі. Інформаційне забезпечення туристично-рекреаційної діяльності.	2 год
2	Види і форми туризму у країнах світу. Система основних методів дослідження туризму.	2 год
3	Аналіз умов та факторів розвитку туризму у країнах світу.	2 год
4	Туристичні потоки у світі, їх структура, складові	2 год
5	Туристично-рекреаційний потенціал країн світу, його структура і складові. Підходи і методи оцінки туристичного потенціалу	2 год
6	Туризм як чинник впливу на природне і культурне середовище, розвиток регіонів Світу	2 год
7	Географія туризму Європи	4 год
8	Географія туризму Азії	4 год
9	Географія туризму Африки	2 год
10	Географія туризму Америки	4 год
11	Географія туризму Австралії та Океанії	4 год

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

№ з/п	Назва теми
Змістовий модуль 1	
1	Визначте об'єкт, предмет і завдання географії туризму
2	Охарактеризуйте зв'язок географії туризму з іншими науками і навчальними дисциплінами
3	За якими критеріями класифікують туристську діяльність?
4	Охарактеризуйте еволюцію туристської діяльності на різних етапах розвитку суспільства
5	Охарактеризуйте особливості різних видів туристських занять
6	Класифікації туризму за основними ознаками
7	Географічні фактори розвитку міжнародного туризму
8	Географічні фактори розвитку внутрішнього туризму
9	Сезонність як фактор розвитку туризму
10	Поняття «рекреаційні ресурси», його сутність. Умови рекреаційної діяльності
11	Класифікація і внутрішня структура рекреаційно-туристських ресурсів
12	Базові характеристики рекреаційних ресурсів
13	Основні типи рекреаційних оцінок, їх призначення
14	Основні критерії оцінювання рельєфу як рекреаційного ресурсу
15	Основні критерії оцінювання клімату як рекреаційного ресурсу

16	Основні критерії оцінювання лісів як рекреаційного ресурсу	
17	Основні критерії оцінювання водних об'єктів як рекреаційного ресурсу	
18	Основні критерії оцінювання бальнеологічних ресурсів як умови розвитку рекреації	
19	Роль об'єктів культурної спадщини в розвитку рекреації	
20	Як визначають рекреаційне навантаження на територію?	
Змістовий модуль 2		
1	Проаналізуйте зміст поняття «туристський потенціал»	
2	Сутність терміну «природно-ресурсний рекреаційний потенціал»	
3	Які складові господарського потенціалу регіону?	
4	Визначте риси географії туризму з метою відпочинку і розваг	
5	Охарактеризуйте сутність лікувально-оздоровчого туризму	
6	Визначте основні типи курортів, їх характерні риси	
7	Діловий туризм, його сутність та роль у формуванні світових турпотоків	
8	Географія туризму, пов'язаного з релігією	
9	Географія та основні риси наукового туризму	
10	Структура туристичної індустрії	
11	Типологія туристських центрів	
12	Соціально-економічна роль туризму	
13	Вплив туризму на місцеву культуру і систему цінностей	
14	Вплив туризму на стан природного середовища	
15	Основні тенденції розвитку туризму у світі	
16	Поняття «сталий туризм», його роль у розвитку регіонів	
17	Поняття «туристський комплекс», «туристський центр»	
18	Основні тенденції розвитку туризму	
Змістовий модуль 3		
1	Поняття про туристсько-рекреаційне районування	
2	Основні схеми туристсько-рекреаційного районування Світу	
3	Туристсько-рекреаційне районування Європи	
4	Характеристика туристсько-рекреаційних макрорайонів	
7	Тенденції розвитку туризму у світі.	
8	Головні туристичні регіони світу	
9	Міжнародні туристичні потоки світу	
10	Туристські субрегіони Європи	
11	Туризм в Американському регіоні	
12	Туризм в Азії	
13	Туризм в Африці	
14	Туризм в Австралії та Океанії	
15	Перспективи розвитку туризму	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Чинники популярності туризму в різних регіонах Світу серед дітей і дорослих.	10
2	Туристичний спосіб дозвілля в системі суспільних цінностей людства у ХХІ ст. Туризм територією рідної країни як філософія і	10

	діяльна практика нового способу (стилю) життя.	
3	Стратегія державного менеджменту в сфері внутрішнього туризму. Структури державного регулювання й управління сферою рекреації і туризму в країнах Світу	10
4	Зміст інформації про рекреаційно-туристичні принади регіонів Світу, що подається у рекламно-інформаційних каталогах.	10
5	Зміст інформації про національні маршрути теренами країн різних типів, що подається у рекламно-інформаційних каталогах.	10
6	Самостійне опрацювання наявного потенціалу та принципів організації туризму на території обраної країни за матеріалами опублікованих праць	10
	Разом	60

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Складання програми туру однією з країн Світу

10. Методи навчання

1. За характером подачі (викладання) навчального матеріалу: *словесні, наочні, практичні*.

2. За організаційним характером навчання: *Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; Методи контролю та самоконтролю у навчанні; Бінарні (подвійні) методи навчання*.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: *індуктивно-дедуктивні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо*.

Лекції проводяться із застосуванням мультимедійних презентацій.

На практичних заняттях розв'язуються завдання, наближені до реальних виробничих задач. При розв'язанні всіх практичних задач використовуються спеціалізовані інформаційно-презентаційні технології і методи навчання.

Самостійна підготовка студентів під час вивчення дисципліни передбачає виконання зазначених вище завдань самостійної роботи методом опрацювання основної та допоміжної навчальної і навчально-методичної літератури та періодичних видань.

Для досягнення мети вивчення дисципліни студентам надаються індивідуальні консультації.

11. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-балльною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р., протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна результати складання		за заліків
	екзаменів		
90-100	Відмінно	Зараховано	
74-89	Добре		
60-73	Задовільно		
0-59	Незадовільно		Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат.}}$.

12. Методичне забезпечення

В якості методичного забезпечення використовуватимуться:

- Бейдик О. О. Навчально-методичний комплекс дисципліни “Географія туризму” для студентів спеціальності “Туризм” спеціалізації “Міжнародний туризм”. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. – 108 с.
- Ковальчук І.П., Богданець В.А. Практичні роботи з дисципліни «Географія туризму: Туристичне країнознавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм». Київ: НУБіП, 2020. 64 с.
- Макіenko О. A. Туристичне країнознавство. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм». Херсон, 2019. 80 с.
- Смаль I.B. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
- Туристичне країнознавство : методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для студентів спеціальності 242 «Туризм») / укл. Г. І. Гапоненко, А. Ю. Парфіненко. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. – 50 с.
- Щуканова А.А. Туристичне країнознавство. Методичні рекомендації з освоєння дисципліни для студентів II курсу спеціальності 242 Туризм. Полтава, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2019. 24 с.

13. Рекомендована література

Основна

- Географічне країнознавство: підручник /Я.Б.Олійник, Б.П.Яценко, О.О.Любіцева; за наук ред. проф. Я.Б.Олійника, Б.П.Яценка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 911 с.
- Бейдик О. О. Навчально-методичний комплекс дисципліни “Географія туризму” для студентів спеціальності “Туризм” спеціалізації “Міжнародний туризм”. К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. 108 с.
- Бовсуновская А.Я. География туризма: Учебное пособие. Донецк: Дон. ін-т турист. бізнесу, 2002. 411 с.
- Борущак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: Монографія. Львів: ІРД НАНУ, 2006. 288 с.
- Вишневська О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І. Туристичне країнознавство : підручник / О. О. Вишневська, А. Ю. ПарН фіненко, В. І. Сідоров. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 594 с.; іл.
- Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник. Чернівці:

- Зелена Буковина, 2003. 312 с.
7. Крачило Н. П. География туризма: Учебное пособие. К.: Высш. школа, 1987. 208 с.
  8. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
  9. Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник. Вид-во ОЛДІ ПЛЮС, 2020. 808 с.
  10. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник / За ред. В.Ф.Семенова. Одеса, «Атлант» ОДЕУ, 2010р. 340 с.

Допоміжна

11. Бейдик О. О. Стратегічні напрями розвитку національного туризму // Географія та туризм: Зб. наук. праць. – К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. – Вип. 1. – С. 30-41.
12. Любіцєва О. О. Географія туризму: складова географії і туризмології // Наукові дослідження для потреб туризму: Матеріали “круглого столу”. – К.: ВГЛ “Обрій”, 2006. – С. 26-31.
13. Любіцєва О. О. Географія туризму: ще раз про предмет дослідження // Географія та туризм: Зб. наук. праць. – К.: ВГЛ “Обрій”, 2007. – Вип. 1. – С. 25-30.
14. Любіцєва О. О. Напрямки розвитку географії туризму // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. Зб. наук. праць. В 4-х т. – К.: ВГЛ “Обрій”, 2004. – Т. 2. – С. 96-98.
15. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: Монографія. – К.: КНТЕУ, 2006. – 537 с.
16. Шищенко П.Г., Любіцєва О.О. Географія туризму: загальні закономірності та тенденції розвитку // Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Знання України, 2002. – с. 71-76.

Інформаційні ресурси

1. Електронний варіант розширеного плану-конспекту лекцій з Туристичного країнознавства. Електронний ресурс:
<http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/tk3.pdf>
2. "Туризм і відпочинок" noreply@mirvokrugnas.com
3. http://tourlib.net/books_ukr/smal.htm
4. <http://tourlib.net/turukr.htm>
5. Все про туризм. Туристична бібліотека. – <http://tourlib.net/>
6. Державна служба туризму та курортів. – www.tourism.gov.ua
7. Всесвітня туристична організація. – <https://intent.press/publications/world/2023/oon-vsesvitnya-turistichna-organizaciya/>

Професор

Ковальчук І.П.